DESPRE FAPTELE BUNE
ALE CELOR DE ALTĂ CREDINȚĂ

DESPRE MÂNTUIREA NEORTODOCŞILOR

✠

Sfântul Ierarh Ignatie Briancianinov

www.mirem.ro

Mulțumim

Prea Cucernicului Părinte Theodoros Zisis, distins profesor al Facultății de Teologie Ortodoxă din Tesalonic, pentru bunăvoința de a ne acorda dreptul şi binecuvântarea publicării acestei lucrări apologetice, spre slava Bisericii Ortodoxe de pretutindeni.

CUVÂNT ÎNAINTE

Astăzi Ortodoxia zace sub puterea celui rău, zbătându-se în agonia veacului celui de pe urmă, clătinată de vrăjmaşii cei din afară şi vândută de slujitorii cei dinăuntru.

Trăim vremuri despre care au proorocit dumnezeieştii Părinți ai Ortodoxiei, vremuri de apostazie vădită şi tăinuită, vremuri în care, precum oarecând în vechiul Babilon, la fel şi astăzi, omenirea îşi temeluieşte aşezământ din fărădelege, împotrivindu-se lui Dumnezeu şi sfinților Săi. Creştini, apostați, eretici, păgâni şi atei, se adună spre a înălța un nou *turn:* ecumenismul, iubirea, pacea, unitatea, toleranța, comunicarea, etc. deopotrivă cu inovațiile aduse de Biserică, sunt cărămizile şi *schelăria* acestuia. *Arhitecții*

sunt diavolii, slujiți de *calfe* şi *zidari* destoinici: întâistătătorii laici şi religioşi ai popoarelor, împreună cu ierarhii lui Hristos: patriarhi, mitropoliți, episcopi.

Cine se ridică împotriva acestora, cine se încumetă să surpe *turnul?* Prea puțini, ca să nu spunem, aproape nimeni. Printre cei puțini se numără, iată şi Sfântul ierarh Briancianinov, care vădind minciuna şi înfruntând erezia, se arată vrednic mărturisitor şi urmaş al Sfinților Părinți, din vechime, care n-au zăbovit a îndrepta şi a mustra cu bărbăție, atunci când ortodoxia era în primejdie.

Astfel cuvântul Sfântului Ierarh, în această vreme *a tăcerii cu orice preț,* se dovedeşte a fi certare şi ruşine a păstorilor ecumenişti din Biserică, mustrare şi îndemn la mărturisire pentru cei temători şi îndoielnici.

Căci, observăm cu îngrijorare că bună parte din duhovnicii renumiți ai țării noastre, preocupați de temele clasice ale Ortodoxiei, precum răbdarea, dragostea, smerenia, ascultarea, etc. ocolesc cu desăvârşire a zăbovi asupra ultimelor preocupări şi idealuri ale Bisericii: adunările şi slujbele cu cei din alte credințe, dorința de unire cu ereticii, recunoaşterea valabilității *tainelor* altor *biserici;* adaptările dogmelor, canoanelor şi rânduielilor ortodoxe la exigențele societății moderne -- într-un cuvânt **ecumenismul**.

Astfel, asupra lor apasă vina tăcerii care trădează, căci, *„prin tăcere Îl trădăm pe Dumnezeu"*, spune un sfânt al Bisericii. Tăcere ce otrăveşte Biserica, pogoară pe creştini în rătăcire şi înlesneşte viețuirea împotriva lui Hristos a apostaților, ateilor şi păgânilor.

Să părăsim, aşadar, această ruşinoasă şi păgubitoare tăcere, alăturându-ne marilor mărturisitori ai vremii noastre, neobosiților luptători ai rătăcirilor

ecumeniste, precum sfinții şi drepții lui Dumnezeu - Ioan Iacob Hozevitul, Ioan Maximovici, Averkie Tauşev, Iustin Popovici, Nicolae Velimirovici, Serafim Rose, căci judecând după duhul veacului şi după frământarea minților, suntem îndreptățiți să credem că edificiul Bisericii, care se clatină de mult, se va cutremura straşnic şi repede. Nu are cine să-l susțină şi cine să se împotrivească. Măsurile întreprinse pentru susținerea lui *au fost împrumutate de la stihiile lumii vrăjmaşe Bisericii, şi mai curând vor accelera căderea ei, decât să o oprească.*

Conon Monahul

CUVÂNT DESPRE ORTODOXIE ŞI DESPRE NEORTODOCŞI

La începutul cuvântului nostru în Duminica Ortodoxiei pare firească întrebarea: „ce este Ortodoxia?”

Ortodoxia este adevărata cunoaştere şi lăudare a lui Dumnezeu; Ortodoxia este închinarea lui Dumnezeu în Duh şi adevăr; Ortodoxia este proslăvirea omului de către Dumnezeu, prin harul Preasfântului Duh, dăruit omului. Duhul este slava creştinilor. Unde nu există Duh, acolo nu există Ortodoxie.

Unde nu este Ortodoxie, acolo nu este nici mântuire

Nu există Ortodoxie nici în învăţăturile şi filozofările omeneşti, stăpânite de intelectul mincinos şi înşelător, rod al căderii. Ortodoxia este învăţătura Sfântului Duh, dată omului de Dumnezeu întru mântuire. Unde nu este Ortodoxie, acolo nu este nici mântuire. **„Oricine va voi să se mântuiască, mai întâi de toate trebuie să se ţină de credinţa sobornicească; iar cine n-o va păstra întreagă şi fără de prihană, acela va pieri în veci”** *(Simbolul Sfântului Anastasie cel Mare).*

Pentru a păstra în siguranţă acest zălog al nostru,

astăzi Sfânta Biserică enumera public, în auzul tuturor, acele învăţături generale propagate de satana - expresie a vrăjmăşiei contra lui Dumnezeu - care defăimează lucrarea mântuirii noastre şi ne-o răpesc. Biserica demască aceste învăţături ca pe nişte lupi înfricoşători, ca pe nişte şerpi veninoşi, ca pe nişte hoţi şi ucigaşi. Păzindu-ne de toate acestea şi scoţându-i din prăpastia pierzaniei pe cei înşelaţi de acestea, Biserica predă anatemei acele învăţături şi pe cei ce le urmează cu îndărătnicie.

Cuvântul „anatema" semnifică îndepărtare, respingere (blestemul lui Dumnezeu). **Atunci când Biserica predă anatemei o învăţătură, înseamnă că acea învăţătură conţine hula împotriva Duhului Sfânt.** Aşadar, în scopul mântuirii, aceasta trebuie să fie respinsă şi îndepărtată, tot aşa cum otrava este ţinută departe de alimente.

Atunci când o persoană este predată anatemei, înseamnă că acea persoană şi-a însuşit învăţătura hulitoare în mod irevocabil, lipsindu-se de mântuire el însuşi şi lipsindu-i şi pe apropiaţii lui, cărora le-a transmis felul său de gândire. Iar când acea persoană se decide să părăsească învăţătura hulitoare şi să primească învăţătura Bisericii Ortodoxe, după rânduiala Bisericii, este datoare să anatematizeze falsa învăţătură de care era legat mai înainte şi care îl duce la pierzanie, îl înstrăina de Dumnezeu, îl forţa să duşmănească pe Dumnezeu, să hulească pe Duhul Sfânt, şi îl menţinea în comunicare cu satana.

Cugetarea omenească inclusă în învăţătura credinţei creştine se numeşte erezie

Toate învăţăturile omeneşti, cuprinzând propria cugetare inspirată din intelectul înşelător, din înţelepciunea trupească a oamenilor strecurate abil în învăţătura despre Dumnezeu, descoperită de Dumnezeu, pricinuiesc moartea veşnică. Cugetarea omenească inclusă în învăţătura credinţei creştine se numeşte erezie, iar urmarea acestei învăţături - rea-credinţă...

Inima lor cea nesocotită s-a întunecat –spune Apostolul despre înţelepţii care s-au abătut de la adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu - **zicând că sunt înţelepţi, au ajuns nebuni; de aceea Dumnezeu i-a dat necurătiei, după poftele inimii lor... ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună; pentru aceea, Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară.**

Patimi de ocară însemnează feluritele patimi ale desfrânării. Apollinarie era stăpânit de patima destrăbălării. Eutihie era orbit mai cu seamă de pofta de arginţi, iar destrăbălarea lui Arie întrecea orice închipuire.

Ereziile, fiind o lucrare trupească, rod al înţelepciunii trupeşti, sunt născoceli ale duhurilor necurate. **Feriţi-vă de eresurile cele împotrivitoare lui Dumnezeu -** zice Sfântul Ignatie Teoforul - **deoarece prin însăşi natura lor, acestea sunt născociri diavoleşti ale şarpelui plin de toată răutatea.** Nici nu este de mirare: duhurile necurate au căzut de la înălţimea demnităţii duhovniceşti; ele au căzut în cugetarea trupească de la

cea duhovnicească.

La oameni, binele este amestecat cu răul, şi de aceea devine netrebuincios; la duhurile necurate precumpăneşte şi acţionează numai răul. Cel mai mare păcat al lor era ura nestăvilită faţă de Dumnezeu, exprimată printr-o straşnică şi neîncetată hulire a Lui. În trufia lor, demonii s-au ridicat mai presus de Dumnezeu însuşi. Ei au prefăcut ascultarea de Dumnezeu, firească făpturilor vii, într-o sălbatică împotrivire, într-o vrajbă de neîmpăcat. De aceea căderea lor este atât de profundă, iar plaga morţii veşnice, hărăzită lor, este incurabilă. Patima lor esenţială este mândria. Ei sunt prea plini de o nemaipomenită şi neroadă vanitate.

Erezia este o armă de temut în mâinile demonilor! Cu ajutorul ereziilor, aceştia au dus la pierzanie popoare întregi; răpindu-le pe neobservate creştinismul, ei l-au înlocuit cu o doctrină blasfemitoare şi i-au conferit acestei ucigătoare învăţături titlul de creştinism reformat, veritabil, purificat.

Erezia este un păcat făptuit în special de către intelect

Acest păcat, fiind acceptat cu mintea, se transmite duhului, se răspândeşte în tot trupul, păgânindu-l în întregime, întrucât acesta are însuşirea de a se păgâni şi a se molipsi prin comunicare cu duhurile necurate. Păcatul acesta trece neobservat şi pare de neînţeles pentru cei ce nu cunosc îndeajuns creştinismul. Iată de ce, în mrejele sale cad cu atâta uşurinţă: simplitatea, candoarea, necunoştinţa, mărturisirea superficială şi indiferentă a

credinței creştine.

Într-o perioadă au fost atinşi de erezie chiar şi unii cuviincioşi ai lui Dumnezeu, precum Ioanichie cel Mare, Gherasim din Iordan şi alții. Dacă aceşti sfinți bărbați, care-şi duceau viața doar în grija de mântuire, n-au cunoscut de îndată hula mascată împotriva lui Dumnezeu, ce vom zice de cei ce-şi petrec zilele scufundați în preocupări lumeşti şi având o noțiune cu totul neîndestulătoare asupra creştinismului? Cum vor recunoaşte şi erezia, când aceasta apare ferchezuită sub masca înțelepciunii, cucerniciei şi sfințeniei?

Iată din ce cauză întregi noroade s-au plecat cu atâta uşurință sub jugul ereziei. Din aceeaşi cauză devine foarte anevoioasă întoarcerea de la erezie la dreapta credință, cu mult mai anevoioasă decât întoarcerea de la buna-credință la idolatrie.

Ereziile mai apropiate de ateism sunt mai lesne de recunoscut şi de lepădat decât ereziile nu prea depărtate de dreapta credință, şi de aceea mai acoperite, împăratul roman, marele Constantin, cel egal cu apostolii, într-o scrisoare către Sfântul Alexandru, Patriarhul Alexandriei, acuzatorul ereziarhului Arie, îl roagă să curme disputa ce tulbura liniştea şi pacea, prin cuvinte deşarte. Dar, prin aceste cuvinte numite deşarte, era tăgăduită Dumnezeirea Domnului Iisus Hristos, era desființat creştinismul.

Iată cum necunoştința, şi în cazul acestui bărbat sfânt, râvnitor, fusese înşelată prin viclenia ereziei, nerecunoscută de el.

Sfânta Biserică totdeauna a considerat ca absolut necesar tratamentul grozavei plăgi a ereziei prin anatema

Atunci când Fericitul Teodoret, episcopul Cirului, s-a înfăţişat la cel de-al IV-lea Sinod Ecumenic, intenţionând să se justifice contra acuzaţiilor ce i se aduceau, Părinţii prezenţi la Sinod i-au cerut, mai întâi să-l anatematizeze pe ereziarhul Nestorie. Teodoret, care, în fond, îl dezaproba pe Nestorie, dar nu atât de hotărât, precum era respins de Biserică, încerca să se explice. Părinţii însă i-au cerut din nou să-l predea anatemei, hotărât şi fără rezerve, pe Nestorie şi a lui învăţătură.

Teodoret iarăşi voia să se disculpe, şi atunci Părinţii i-au cerut cu fermitate ori să-l anatematizeze de îndată pe Nestorie, ori îl vor socoti eretic pe Teodoret însuşi, în cele din urmă, Teodoret l-a anatematizat pe Nestorie şi celelalte eresuri ale vremii. Aducând slavă lui Dumnezeu, Părinţii l-au proclamat pe Teodoret păstor drept credincios. Din partea sa, Teodoret nu mai dorea să se explice, după ce pricinile ce-l îmboldeau să dea explicaţii fuseseră extirpate din sufletul său (Flerg, *Istoria creştinismului).*

Iată deci, singura atitudine corectă a duhului omenesc cu privire la înfricoşătoarea plagă a ereziei. Biserica vesteşte:

"Cei ce şi-au predat cugetul lor în ascultare faţă de descoperirea dumnezeiască, slujind-o pe ea, pe aceştia să-i fericim şi să-i lăudăm; iar celor ce se împotrivesc adevărului, dacă nu s-au pocăit înaintea lui Dumnezeu, Carele aşteaptă întoarcerea şi căinţa lor, dacă n-au voit

să urmeze Sfintelor Scripturi şi Tradiției Bisericii Soborniceşti, *să fie excomunicați şi predați anatemei”.*

“Celor ce neagă existența lui Dumnezeu şi susțin că această lume s-a autoorganizat şi că toate se petrec fără ajutorul providenței dumnezeieşti, aşa, ca din întâmplare: *anatema!”',*

“Celor ce afirmă că Dumnezeu nu este Duh, ci materie şi care nu-L recunosc ca Sfânt, Atotmilostiv, Preaînțelept, Atotştiutor, rostind alte asemenea blasfemii: *anatema!”;*

“Celor ce îndrăznesc să declare că Fiul lui Dumnezeu n-ar fi de o ființă cu Tatăl, deasemenea Duhul Sfânt, Carele este de conceput: că Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt n-ar fi Unul Dumnezeu: *anatema!”;*

“Celor care spun că venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu întrupat, patimile Sale de bunăvoie, moartea şi învierea Sa nu sunt necesare izbăvirii de păcate şi mântuirii noastre: *anatema!”;*

“Celor care nu acceptă harul răscumpărării propovăduit de Evanghelie, ca singurul nostru mijloc de îndreptățire în fața lui Dumnezeu: *anatema!”;*

“Celor care se îndoiesc de fecioria Preacuratei Fecioare Măria înainte de naştere, în timpul naşterii şi după naştere: *anatema!”;*

“Celor care nu cred că Duhul Sfânt i-a înțelepțit pe prooroci şi pe apostoli şi a prevestit prin gura lor adevărata cale spre mântuire, prin atâtea minuni, mărturisind că Duhul şi acum sălăşluieşte în inimile adevăraților creştini şi-i călăuzeşte spre orice adevăr: *anatema!”;*

“Celor care nu recunosc nemurirea sufletului, sfârşitul acestui veac, judecata ce va să vină, răsplata cerească pentru faptele cele bune şi osânda pentru

păcate: ***anatema!";***

"Celor care refuză Tainele Sfintei Biserici a lui Hristos: ***anatema!";***

"Celor care nu recunosc Sinoadele Sfinților Părinți şi Predaniile lor, în conglăsuire cu revelația dumnezeiască şi păstrate cu sfințenie de către Biserica Ortodoxă şi Sobornicească: ***anatema!"***

*

Adevărul dumnezeiesc S-a întrupat ca prin Sine să ne mântuiască pe noi, cei morți ca urmare a primirii şi însuşirii de către noi a ucigătoarei minciuni. ***Dacă veți rămâne în cuvântul Meu*** - grăieşte Hristos - ***dacă veți primi învățătura Mea şi veți rămâne credincioşi ei, sunteți cu adevărat ucenici ai Mei. Şi veți cunoaşte Adevărul şi Adevărul vă va face liberi*** (Ioan 8, 31—32).

Numai acela va rămâne credincios învățăturii lui Hristos, care respinge cu hotărâre şi va respinge pururea orice învățătură născocită de duhurile necurate şi de oamenii potrivnici învățăturii lui Hristos, înțelepciunii dumnezeieşti, care ne-a lăsat legământ să păstrăm unitatea şi inviolabilitatea lor.

Înțelepciunea dumnezeieştii Revelații se păstrează întreagă şi neştirbită doar în sânul Bisericii Ortodoxe de Răsărit. *Amin!*

DESPRE MÂNTUIREA NEORTODOCŞILOR

Ce este erezia?

Erezia este împlinirea în faptă, în cuvânt sau în gând a următoarelor:

- Abaterea de la sfintele dogme ale Sfintei Biserici Ortodoxe;

- Credința că, dacă eşti creştin, dacă crezi, dacă eşti religios, credincios, mistic, spiritual, etc., fără a fi ortodox, te poți mântui;

- Credința şi mărturisirea că te poți mântui (şi) prin tehnici, asane, meditații, formule (mantre), gnoză, cunoaştere, rațiune, ştiințe, filosofii, concepte, doctrine umaniste (iluminist-idealiste, revoluționare şi religioase);

- Credința şi afirmarea că Hristos a fost un mare învățat, un mistic, un iluminat, un înțelept, un guru, un inițiat cu puteri paranormale, oculte, vrăjitoreşti, un şef spiritual, un fel de mare şaman venit din ceruri astrale, ori strălucită personalitate a umanității, iar nu însuşi Dumnezeu-Cuvântul;

- Credința, părerea şi propovăduirea că mântuirea nu este doar în Biserică şi că nu este nevoie să fii ortodox ca să te mântuieşti.

Spre întărirea celor de mai sus, Sfântul Ignatie Briancianinov răspunde unei femei, care – asemenea „creştinilor" de azi - nu accepta că sunt *„mulți chemați, şi puțini aleşi"* şi că aleşii sunt tocmai adevărații ortodocşi.

Astfel, Sfântul Ignatie scrie[1]:

„Ce spectacol vrednic de plâns în hohote: creştinii care nu ştiu în ce constă propriu-zis creştinismul! Privirea noastră întâlneşte acest spectacol neîncetat: rareori vedem câte o excepție, rareori putem întâlni, în numeroasa gloată a celor ce se numesc creştini, unul care e creştin nu doar cu numele, ci şi în fapt!

Întrebarea pe care o puneți d-voastră a devenit o întrebare obişnuită astăzi: *De ce să nu se mântuiască păgânii, mahomedanii şi aşa numiții eretici?* Spuneți că printre ei se găsesc oameni cât se poate de buni. A-i pierde pe aceşti oameni buni ar fi contrar milei lui Dumnezeu!... Mai mult, spuneți că: *„aceasta este contrar chiar rațiunii umane. Doar ereticii sunt şi ei creştini. Să te socoti mântuit, iar pe membrii altor credințe pierduți, este o nebunie, este o trufie fără margini”...* (îi scria acea femeie Sfântului Ignatie).

Iisus Hristos singurul mijlocitor al mântuirii noastre

Creştinilor, îi răspunde Sfântul, voi vorbiți despre mântuire, dar habar nu aveți ce este mântuirea, de ce au nevoie oamenii de mântuire şi, în sfârşit, nu-L cunoaşteți pe Hristos, singurul mijloc al mântuirii noastre! Iată adevărata învățătură despre acest obiect, învățătura Sfintei, Universalei Biserici: Mântuirea constă în restaurarea după *chipul* lui Dumnezeu. Această comuniune a fost pierdută de întregul neam omenesc

[1] Volumul IV, *Propovedanii ascetice si scrisori cãtre mireni*

prin căderea în păcat a protopărinților.

Tot neamul omenesc e o categorie de ființe pierdute. Pieirea este domeniul tuturor oamenilor, atât a celor virtuoşi, cât şi a răufăcătorilor. **Ne zămislim în fărădelegi, ne naştem în păcat. Voi pogorî la fiul meu, plângând, în iad,** zice sfântul patriarh Iacov despre el însuşi şi despre sfântul său fiu, Iosif cel cast şi minunat. Coborau în iad, după sfârşirea pribegiei pământeşti, nu doar păcătoşii, ci şi drepții Vechiului Testament. La atâta se limitează puterea faptelor bune omeneşti. Acesta este prețul virtuților firii noastre căzute!

Ca să se refacă comuniunea omului cu Dumnezeu sau, cu alte cuvinte, ca omul să obțină mântuirea era necesară răscumpărarea. Răscumpărarea neamului omenesc a fost săvârşită nu de un înger, nu de un arhanghel, nu de vreo ființă şi mai înaltă, dar mărginită şi creată, ci a fost săvârşită de însuşi nemărginitul Dumnezeu.

Pedepsele, partea neamului omenesc, au fost înlocuite cu pedeapsa luată de El; lipsa meritelor omeneşti a fost înlocuită de vrednicia Lui infinită. Toate faptele bune omeneşti neputincioase, pogorâtoare în iad, au fost înlocuite cu o singură faptă bună, plină de putere: credința în Domnul nostru Iisus Hristos. Când iudeii L-au întrebat pe Domnul: **Ce să facem ca să facem lucrurile lui Dumnezeu?,** Domnul le-a răspuns: **Acesta este lucrul lui Dumnezeu, să credeți în Cel pe Care L-a trimis El.**

Ne mântuieşte credinţa în Hristos, nu „faptele bune”

Un singur lucru bun ne e necesar pentru mântuire: credinţa; dar credinţa ca lucrare. Prin credinţă şi numai prin credinţă putem intra în comuniune cu Dumnezeu, prin mijlocul Tainelor pe care ni le-a dăruit El. În deşert dar, şi cu păcat cugetaţi şi ziceţi că oamenii buni dintre păgâni şi mahomedani se vor mântui, adică vor intra în comuniune cu Dumnezeu!...

Nu!... Biserica a recunoscut întotdeauna că există un singur mijloc de mântuire: Răscumpărătorul! Ea a recunoscut că cele mai mari virtuţi ale firii căzute pogoară în iad. Dacă drepţii adevăratei Biserici şi făcătorii de minuni, care credeau în Răscumpărătorul ce urma să vină, pogorau în iad, cum vă închipuiţi că păgânii şi mahomedanii şi ateii, care nu au cunoscut şi nu au crezut în Răscumpărător vor căpăta mântuirea, numai pentru că ei vi se par dumneavoastră drăguţi şi buni, când mântuirea nu se obţine decât printr-un singur, vă repet, un singur mijloc, şi acesta este **credinţa în Răscumpărătorul.**

„Mântuirea” fără Hristos

Creştinilor! Cunoaşteţi-L pe Hristos! înţelegeţi că voi nu-L cunoaşteţi, că vă lepădaţi de El socotind mântuirea posibilă fără El, pentru niscaiva fapte bune! Cel care socoate o mântuire posibilă fără credinţa în Hristos este renegat de Hristos şi, poate din neştiinţă, cade în păcatul greu al hulirii de Dumnezeu. **Căci**

cugetăm, zice Sfântul Apostol Pavel, **că omul se adevereşte prin credința fără faptele legii. Căci adevărul lui Dumnezeu prin credința lui Iisus Hristos în toate şi asupra tuturor credincioşilor este fără deosebire. Toți au păcătuit şi sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu, suntem însă iertați în dar, prin harul Lui, cu izbăvirea întru Iisus Hristos.**

Veți replica poate: *Sfântul Apostol Iacov cere neapărat fapte bune: el învață că credința fără fapte e moartă.*

Cercetați ce cere Sfântul Apostol Iacov şi o să vedeți că el cere, ca şi toți insuflații de Dumnezeu scriitori ai Sfintei Scripturi, fapte de credință, iar nu faptele bune ale firii noastre căzute. El cere credința vie, învederată de faptele omului nou, şi nu faptele bune ale firii noastre căzute! El dă drept exemplu fapta patriarhului Avraam, fapta în care s-a învederat credința dreptului; iar fapta aceea consta în a aduce jertfă lui Dumnezeu pe fiul său unul născut.

Să-ți înjunghii fiul spre jertfire nu e deloc o faptă bună după firea omenească: e o faptă bună ca împlinire a poruncii lui Dumnezeu, ca faptă de credință...

Boala „rațiunii sănătoase"

Ciudată e judecata dumneavoastră despre rațiunea sănătoasă. De unde, cu ce drept o găsiți, o descoperiți în dumneavoastră? Dacă sunteți creştini trebuie să aveți noțiuni creştine cu privire la acest obiect şi nu altele, după capul dumneavoastră sau agățate cine ştie de pe unde!

Evanghelia ne învață că, prin cădere, noi ne-am

agonisit o rațiune pervertită, că rațiunea firii noastre căzute, oricât de valoroasă ar fi prin natură, oricât de ascuțită ar fi prin învățătura lumească, îşi păstrează caracterul căpătat prin căderea în păcat, continuă să rămână o rațiune pervertită. Trebuie să o lepezi, să te dai pe mâna călăuzitoare a credinței şi, sub această conducere, la timpul său, după o însemnată nevoință întru evlavie, Dumnezeu dăruieşte robului Său credincios rațiunea Adevărului sau Judecata Duhovnicească, temelia judecății duhovniceşti fiind Dumnezeu.

Ceea ce numiți dumneavoastră rațiune sănătoasă, noi, creştinii, cunoaştem că este o rațiune atât de bolnăvicioasă, atât de întunecată şi rătăcită, încât vindecarea ei nu poate avea loc decât prin retezarea cu paloşul credinței a tuturor ştiințelor şi cunoştințelor care o compun şi prin lepădarea lor. Deşartă e rătăcirea minții omeneşti, când caută să-L pătrundă pe nepătrunsul Dumnezeu! Când caută să explice inexplicabilul, să-L supună considerațiilor sale pe cine? Pe Dumnezeu! O asemenea întreprindere e o întreprindere satanică!...Tu, care te numeşti creştin şi nu ai habar de învățătura lui Hristos...

Ereticii nu sunt creştini

Dumneavoastră spuneți că *ereticii sunt aceeaşi creştini ca şi noi*. De unde ați scos una ca asta? Doar poate vreunul care se numeşte creştin şi nu ştie nimic despre Hristos, datorită nemărginitei sale ignorante, se va arăta de acord să se recunoască tot atât de creştin cât şi ereticii,

fără să deosebească sfânta credință creştină, de puii blestemului, de ereziile hulitoare de Dumnezeu. Altfel judecă cu privire la acestea adevărații creştini!

Numeroasele soboare de Sfinți au primit cununa muceniciei, au ales mai degrabă cele mai crâncene şi îndelungate chinuri, închisoarea, exilul, decât să-şi dea acordul la părtăşania cu ereticii în învățătura lor hulitoare de Dumnezeu.

Biserica Universală a recunoscut întotdeauna erezia ca un păcat de moarte, a recunoscut întotdeauna că omul molipsit de boala groaznică a ereziei e mort sufleteşte, străin de har şi de mântuire, fiind în comuniune cu diavolul şi cu pieirea lui...

Cu deosebire se remarcă la eretici ura neîmpăcată către fiii adevăratei Biserici şi setea lor de a se adapă cu sângele acestora! Erezia se conjugă cu încrâncenarea inimii, cu o groaznică întunecare şi stricare a minții, erezia se menține cu încăpățânare în sufletul molipsit de ea şi cât de trudnică este vindecarea omului de această infirmitate! Orice erezie conține într-însa hula împotriva Duhului Sfânt; fie huleşte o dogmă a Duhului Sfânt, fie o lucrare a Duhului Sfânt, dar neapărat huleşte Duhul Sfânt. Esența oricărei erezii este hulirea de Dumnezeu.

De la vechile erezii la noile erezii

Remarcabil: toate vechile erezii, sub diversele lor măşti schimbătoare, tindeau către un acelaşi scop: negau Dumnezeirea Cuvântului şi deformau dogma întrupării.

Cele mai noi năzuiesc mai degrabă să nege lucrările Duhului Sfânt. Cu hule îngrozitoare ei negau

Dumnezeiasca Liturghie, toate Tainele, tot, toate aspectele în care Biserica Universală recunoştea lucrarea Sfântului Duh. Ei le numeau pe acestea reglementări omeneşti, şi încă mai neruşinat: superstiţii, rătăcire! Desigur, dumneavoastră nu vedeţi în erezie nici o tâlhărie, nici hoţie! Poate nici nu o socotiţi un păcat? E renegat Fiul lui Dumnezeu, e renegat şi hulit Duhul Sfânt, nu mii mult!

Cel care a primit şi se ţine de o învăţătură hulitoare de Dumnezeu, cel care huleşte pe Dumnezeu cu gura, acela nu tâlhăreşte, nu fură, face chiar faptele bune ale firii căzute - ce om minunat! Cum ar putea Dumnezeu să-i refuze mântuirea?!...

Toată cauza ultimei dumneavoastră nedumeriri, ca şi a tuturor celorlalte, constă în adânca necunoaştere a creştinismului!...

Esenţa nedumeririlor acestora este lepădarea de Hristos! Nu vă jucaţi cu mântuirea, nu vă jucaţi! Căci altfel veţi plânge veşnic!...

Apucaţi-vă de lectura Noului Testament şi Sfinţilor Părinţi ai Bisericii Ortodoxe, studiaţi în scrierile Sfinţilor Părinţi cum trebuie înţeleasă corect Sfânta Scriptură, ce vieţuire, ce gânduri şi ce simţăminte se cuvine să aibă un creştin.

DESPRE FAPTELE BUNE ALE NEORTODOCŞILOR

Faptele celor ce nu cred în Hristos

Dar cine nu crede în Fiul lui Dumnezeu? Nu cel care pe faţă, cu hotărâre se leapădă de El, ci şi acela care, numindu-se creştin, duce viaţă păcătoasă, aleargă după desfătări trupeşti; cel al cărui dumnezeu este pântecele; cel al cărui dumnezeu este argintul şi aurul; cel al cărui dumnezeu e slava pământească; cel care a cinstit ca pe un dumnezeu înţelepciunea pământească cea vrăjmaşă lui Dumnezeu, că tot cela ce face rele urăşte Lumina şi nu vine la Lumină, ca să nu se vădească faptele Lui; iar cel ce face adevărul vine la Lumină, ca să se arate lucrurile lui, că întru Dumnezeu sunt lucrate (In. 3, 20-21).

Fără lepădare de sine, omul nu e în stare de credinţă; raţiunea lui căzută luptă împotriva credinţei, cerând cu obrăznicie lui Dumnezeu socoteală pentru lucrările Lui şi dovezi pentru adevărurile descoperite de El omului; inima căzută vrea să ducă viaţa căderii, către a cărei omorâre năzuieşte credinţa; trupul şi sângele, neluând aminte la mormântul ce le stă înainte în oricare ceas, vor şi ele să îşi trăiască viaţa lor, viaţa stricăciunii şi a păcatului.

În ce trebuie să credem?

„Credința", a zis Preacuviosul Simeon Noul Teolog, „în înțelesul larg al acestui cuvânt, cuprinde în sine toate Dumnezeieştile Porunci ale lui Hristos: ea e pecetluită de încredințarea că în porunci nu este nici o buche care să nu aibă rost, că totul în ele, până la o iotă, e viață şi pricină a vieții veşnice".

Să crezi în dogmele propovăduite de Evanghelie, să le înțelegi şi să le mărturiseşti după învățătura neştirbită a Bisericii Ortodoxe de Răsărit, singura ce cuprinde învățătura evanghelică în toată curăția şi plinătatea ei. Să crezi în tainele rânduite în Biserică de însuşi Domnul, păstrate de Biserica de Răsărit în toată plinătatea lor. Să crezi în sfintele, de viață făcătoarele porunci evanghelice, care pot fi împlinite fără greşeală numai în sânul Bisericii celei adevărate, a căror plinire o alcătuieşte aşa-numita de către Părinți credință lucrătoare a creştinului, în dogme e Teologia predată de însuşi Dumnezeu.

Lepădarea dogmelor este o hulă împotriva lui Dumnezeu ce se numeşte necredință; schimonosirea dogmelor este o hulă împotriva lui Dumnezeu ce se numeşte erezie.

Criteriul faptelor bune

Credința Ortodoxă în Hristos, pecetluită prin Taina Botezului e îndestulătoare pentru mântuire şi fără fapte, arunci când omul n-are timp să le săvârşească: fiindcă credința îl înlocuieşte pe om cu Hristos, şi faptele bune omeneşti cu meritele lui Hristos. De-a lungul vieții

pământeşti, însă, este neapărată nevoie de fapte.

Ca fapte bune îi sunt recunoscute creştinului numai acelea care sunt împlinire a poruncilor evanghelice, prin care se hrăneşte, trăieşte credința lui, prin care este sprijinită viața lui în Hristos: fiindcă singurul care lucrează în creştin trebuie să fie Hristos. Cel botezat nu are dreptul să facă după curii îi dau ghes simțirile inimii, care depind de înrâurirea trupului şi sângelui asupra acesteia, oricât ar părea de bune aceste simțiri: îi sunt primite doar faptele bune către a căror săvârşire inima este îmboldită de către Duhul Sfânt şi Cuvântul lui Dumnezeu, care sunt ale firii înnoite de Hristos.

„Faptele bune" ale firii căzute

Sunt orbi cei ce pun preț pe aşa numitele de către ei „fapte bune" ale firii căzute. Aceste fapte au lauda lor, prețul lor, în vreme şi între oameni, nu însă înaintea lui Dumnezeu, înaintea Căruia toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut (Rom. 3, 12).

Cei ce nădăjduiesc în faptele bune ale firii căzute nu L-au cunoscut pe Hristos, n-au priceput taina răscumpărării, sunt prinşi în cursele propriei filosofări mincinoase, ridicând împotriva credinței lor care este pe jumătate moartă şi se clatină din împotrivire prostească: *„Oare Dumnezeu este atât de nedrept încât să nu dea răsplata mântuirii veşnice faptelor bune săvârşite de închinătorii la idoli şi de eretici?"*

Aceşti „judecători" pun nedreptatea şi neputința judecății lor pe seama judecății lui Dumnezeu. Dacă faptele bune săvârşite potrivit simțirilor inimii ar aduce

mântuirea, venirea lui Hristos ar fi fost de prisos, n-ar mai fi fost nevoie de răscumpărarea lumii prin patimile şi moartea pe cruce a Dumnezeului-Om, nici de poruncile evanghelice. Este învederat că cei ce socot că mântuirea se poate dobândi şi numai prin faptele firii căzute nimicesc însemnătatea lui Hristos, leapădă pe Hristos.

În chip nelegiuit s-au oştit împotriva credinţei iudeii, cerând de la credincioşi împlinirea rânduielilor rituale ale Legii vechi; în chip nelegiuit fiii lumii vrăjmaşe lui Dumnezeu, ce sunt străini de cunoaşterea cea tainică şi totodată vie a lui Hristos, cer de la cei ce cred în Hristos fapte bune potrivite cu înţelegerea şi simţirile firii căzute. Cel ce crede în Hristos trage împotriva simţirilor inimii sabia lui Hristos şi îşi sileşte inima, tăind cu sabia ascultării faţă de El nu doar pornirile păcătoase vădite, ci şi acele porniri care par bune la arătare, dar în fapt sunt potrivnice legilor evanghelice şi, astfel, este întreaga lucrare a omului care se ia după imboldurile firii căzute.

Faptele părute bune, făcute din imboldurile firii căzute, fac să crească în om „eu"-ul sau, nimicesc credinţa în Hristos, sunt potrivnice lui Dumnezeu; faptele credinţei omoară egoismul în om, fac să crească în el credinţa, fac să crească în el Hristos. De vei mărturisi cu gura ta pe Domnul Iisus, spune Apostolul, şi vei crede întru inima ta că Dumnezeu L-a ridicat pe El din morţi, te vei mântui: căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire (Rom. 10, 9-10).

Dreapta credință, adevărata faptă bună

Credința adevărată şi vie aduce omului mântuirea, chiar dacă acesta o mărturiseşte doar cu gura. Ea i-a adus mântuirea tâlharului răstignit pe cruce; a adus mântuire, prin pocăință, multor păcătoşi în ultimele clipe, cele dinainte de moarte, ale vieții lor.

Atât de însemnată, de neapărat trebuincioasă este pentru mântuire mărturisirea cu gura a credinței inimii şi încredințării sufletului, că sfinții mucenici din toate veacurile creştinismului, începând cu înşişi Apostolii lui Hristos, s-au învoit mai degrabă a răbda chinuri lungi şi înfricoşate, a vărsa sângele lor ca apa, decât a rosti lepădarea de Hristos, fie aceasta şi prefăcută, numai cu gura, tară ca inima să ia parte.

Dumnezeu cere de la om pentru a-l mântui numai credința vie, adevărată. Aceasta, ca zălog al mântuirii şi fericirii veşnice, trebuie să fie pentru creştin mai de preț decât viața lui pământească. Mucenicia este roadă adevăratei cunoştințe de Dumnezeu, dăruite prin credință. Mucenicia este roadă credinței. Această faptă au hulit-o şi o hulesc cei ce pun mare preț pe faptele firii omeneşti căzute: în orbirea lor, ei numesc această preasfântă nevoință a celor mari la suflet „urmare a nebuniei”.

Atât de însemnată este fiecare idee a dogmelor date de Dumnezeu, că sfinții mărturisitori, asemenea mucenicilor, au pecetluit mărturisirea de credință ortodoxă cu pătimiri grozave şi râuri de sânge. Potrivit însemnătății credinței în lucrarea mântuirii, şi păcatele împotriva ei au o deosebită greutate în cumpăna dreptei judecăți a lui Dumnezeu: toate aceste păcate sunt de

moarte, adică sunt împreunate cu moartea sufletului şi le urmează veşnica pierzanie, muncile veşnice în adâncurile iadului.

Cea mai rea faptă – necredința

Păcat de moarte este necredința: ea leapădă singurul mijloc de mântuire, credința în Hristos. Păcat de moarte este lepădarea de Hristos: ea Îl lipseşte pe cel care se leapădă de credința vie în Hristos, ce se arată şi se păstrează prin mărturisirea cu gura. Păcat de moarte este erezia: ea cuprinde în sine hulirea lui Dumnezeu şi îl face pe cel molipsit de ea străin de adevărata credință în Hristos. Păcat de moarte este deznădăjduirea: ea este lepădare a credinței lucrătoare, vii în Hristos.

Vindecarea de toate aceste păcate de moarte este credința adevărată, sfântă, vie în Hristos. De o însemnătate covârşitoare în faptele credinței este mărturisirea cu gura: marele dătător de lege al israilitenilor, văzătorul de Dumnezeu Moisi, a fost lipsit de intrarea în pământul făgăduinței îndată ce a rostit, cu privire la o faptă a credinței, cuvinte ce arătau o oarecare îndoială (Numeri 20, 10-12).

De ucenicii unui oarecare pustnic mare din Egipt s-a depărtat harul botezului îndată ce acesta, stând de vorbă cu un evreu, a rostit, în simplitatea sa, un cuvânt de îndoială cu privire la credința creştină.

Istoria bisericească povesteşte că în primele timpuri ale creştinismului, în vremea prigoanelor, unii păgâni mărturiseau cu gura pe Hristos cu prefăcătorie, în glumă şi în bătaie de joc, iar harul dumnezeiesc îi adumbrea de

îndată: într-o clipă se prefăceau din păgâni înrăiţi în creştini râvnitori şi pecetluiau cu sângele lor mărturisirea pe care la început o rostiseră ca pe o luare în deşert.[...]

Credinţa în Iisus Hristos, mai presus de toate faptele bune

Cel ce crede în Hristos, de va şi muri cu moartea păcatului, iarăşi va învia prin pocăinţă (In. 11, 25), şi vedem pe mulţi dintre sfinţi că au căzut din înălţimea sfinţeniei în adâncul unor păcate grele, iar apoi, cu ajutorul credinţei şi al pocăinţei insuflate de aceasta, s-au liberat din adâncul cel puturos şi întunecat, au suit iarăşi la înălţimea curăţiei şi sfinţeniei.

Deznădăjduirea dă în vileag necredinţa şi egoismul ce se aflau dinainte în inimă: cel ce crede în sine şi nădăjduieşte în sine nu se va scula din păcat prin pocăinţă; se va scula prin ea cel ce crede în Hristos, Atotputernicul Răscumpărător şi Doctor.

Credinţa este din auzire (Rom. 10, 17): ascultă Evanghelia, care-ţi vorbeşte, şi pe Sfinţii Părinţi, care o tâlcuiesc; ascultă-i cu luare aminte şi, puţin câte puţin, se va sălăşlui în tine credinţa vie, care va cere de la tine plinirea poruncilor evanghelice şi te va răsplăti pentru această împlinire cu nădejdea neîndoielnică a mântuirii. Ea te va face următor al lui Hristos pe pământ, împreună moştenitor cu El în cer. *Amin*.